

Kulturdepartementet

Yttrande avseende Remiss av betänkandet Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68)

Utifrån betänkandet Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68) är det Gällivare kommuns bedömning att det är viktigt med kartläggningen och granskningen av den assimileringspolitik som svenska staten och Svenska kyrkan bedrivit mot tornedalingar, kväner och lantalaiset (minoriteten).

Det är av vikt att de historiska kränkningar som har begåtts mot minoriteten erkänns och att åtgärder vidtas för att i möjligaste mån reparera den skada som uppstått av assimileringspolitikerna för att möjliggöra försoning.

De konsekvenser som assimileringspolitikerna medfört för språket, kulturen och identiteten är omfattande och har påverkat flera generationer. Även om många av dem som utsattes för assimileringspolitikerna inte längre är i livet finns enligt kommissionen kvarlevande orättvisor vilka i förhållande till minoriteten lever kvar i form av minoritetens ärvda skam över språket, kulturen och identiteten men också genom minoritetens exkludering och osynlighet generellt och särskilt i förhållande till naturresurs- och markrättigheter.

Det är angeläget att Gällivare kommun som en av de berörda kommunerna granskar sin roll i förhållande till arbetsstugorna och skolhemmen, samt att granskningen görs i samråd med minoriteten för att främja försoning och bidra till upprättelse. Det kan dock vara en omfattande uppgift för vilken kostnader för att genomföra arbetet bör tillskjutas kommunen från nationell nivå.

Gällivare kommun ser också att det är av stor vikt att öka synlighörandet av minoriteten och meänkieli för att bl.a. främja minoritetens självkänsla och främja språket, men också för att öka kunskapen om minoriteten och dess historiska erfarenheter.

Gällivare kommun ser vidare positivt på kommissionens uppmaning att kommunen tillsammans med Region Norrbotten och övriga berörda kommuner undersöker möjligheten att på ett aktivt sätt bidra till att minoriteten och meänkieli synliggörs i film och tv-produktion, genom Filmpool Nord. Gällivare kommun ser dock att det behöver tillskjutas resurser nationellt ifrån då kommunala skattemedel inte räcker till, eller ska användas för att axla det nationella ansvaret.

Överlag ser Gällivare kommun ett stort värde i att bidra till försoningsprocessen för att minoriteten ska garanteras sina rättigheter och möjliggöra ett ökat välbefinnande.

För Gällivare kommun

Kommunstyrelsens ordförande